

PÉNZÜGYI ALAPISMERETEK (2024)

PÉNZÜGYI TIPPEK A MINDENNAPI ÉLETBEN

1. Tervezzük meg a pénzügyeinket!

A legjobb módszer, ha háztartási költségvetést vezetünk és biztonsági tartalékot képzünk a váratlan kiadásokra. A sikeres tartalékképzés titka, ha jól átgondoltan először magunknak fizetünk, azaz nem a hóvégi „maradék” összeget tesszük félre, hanem már a hónap elején, tervezetten! A költségvetés-készítést 3 szakaszra bonthatjuk:

- A tervezéskor érdemes megközelítőleg egy évet vizsgálni. Fontos megtervezni a fix nagyobb kiadásainkat (pl.: nyaralás, iskolakezdés, karácsony), így ezekre a célokra hónapokkal előre tudunk félretenni, akár kisebb összegeket. Ezzel egy esetleges hitelfelvétel, valamint az anyagi terhekkel járó fizetési nehézségek is elkerülhetőek.
- Az adatgyűjtés a kiadások és bevételek folyamatos vezetését jelenti. Így bármikor visszakereshető és átütemezhető a terv, hiszen rendelkezésünkre állnak a megfelelő adatok.
- Az elemzés az összegyűjtött adatok kiértékelése. Vizsgáljuk meg, hol lehet csökkenteni a költségeinken, valamint milyen lehetőségeink vannak a bevételek növelésére annak érdekében, hogy nagyobb összeget tudjunk félretenni! Azonosítsuk saját „pénznyelőinket”, mint például: ételrendelés, dohányzás, indokolatlanul sok cipő vásárlása...stb. Ezt követően mérjük fel bevételeink nagyságát, ideértve a rendszeres vagy eseti/egyszeri juttatásokat! A bevételek után gondoljuk végig kiadásainkat, amiket érdemes csoportokba sorolni!

2. Hogyan érdemes fizetési számlát, más szóval bankszámlát választani?

A számodra legmegfelelőbb számla kiválasztásához kérd több szolgáltató ajánlatát! Ha a tájékoztatás során nem értesz valamit, kérdezz bátran! A számodra ideális számla kiválasztásával a bankköltségeiden is spórolhatsz. Mielőtt kiválasztanád a fizetési számlát,

- gondold át, hogyan változtak fizetési szokásaid az utóbbi időben;
- mérlegeld, hogy bankfiókban vagy interneten, készpénzzel vagy bankkártyával intézed inkább pénzügyeidet;
- vedd figyelembe, hogy szoktál-e utalni, és ha igen, milyen rendszerességgel;
- vizsgáld meg, milyen egyéb lehetőségeket kínál egy-egy számlacsomag! Gondold végig, hogy pénzügyi céljaidhoz melyik számlacsomag az ideális! Számos lehetőség van a számlavezető szolgáltató kiválasztására, ilyen például a Pénzügyi Navigátor honlapon elérhető Bankszámlaválasztó program.

3. Miért fontos a biztonsági tartalék?

- A váratlan kiadásokra félretett pénz megakadályozhatja, hogy magas kamatozású hitelkártya-tartozások keletkezzenek, vagy fizetési elmaradásaid keletkezzenek. Ennek elkerülése érdekében minden hónapban tegyél félre pénzt egy biztonsági tartalék létrehozására.
- A biztonsági tartalékot váratlan autójavításokra, munkahely elvesztésére vagy egészségügyi kiadásokra használd fel. Egy jó hüvelykujjszabály, hogy három-hat hónapnyi alapvető megélhetési kiadást külön megtakarítási számlán kell/érdemes tartani.
- Utalj egy kis összeget egy megtakarítási számlára minden fizetési időszakban. Az automatikus átutalások megkönnyítik a megtakarítást.

4. Fizesd be a számláidat időben!

A pénzügyeid kezelésének elengedhetetlen része a számlák időben történő kifizetése. Ha ismered a számláid esedékességét, és rutinná válik azok időben befizetése, akkor kevésbé érzed magad stresszesnek, pénzt takaríthatsz meg, javíthatod hitelképességed és alacsonyabb kamatozású hitelre tehetsz szert.

5. Hitelfelvétel tudatosság

Egy hitelfelvétel akár több évre, évtizedre szóló kötelezettséget jelent, ami azonban kockázatokat is rejt, akár súlyos anyagi következményekkel járhat. Hitelfelvétel előtt ezért légy körültekintő és dönts megfontoltan! Mielőtt hitelt vennél fel, mérlegeld, hogy valóban szükséged van-e rá, nincs-e más mód az adott helyzet megoldására! Ingyen hitel nincs! A hitelfelvétel költségekkel és kötelezettségekkel jár. Csak akkor vállalj hitelt, ha a kapcsolódó anyagi terheket is tudod vállalni!

6. Hitel visszafizetési nehézség esetén

Azonnal jelezd a problémát hiteleződnek! Nagyon fontos, hogy keresd meg hiteleződöt, és mondd el őszintén, hogy fizetési nehézségeid vannak! A megoldás kulcsa az együttműködésed, valamint, hogy teljes körű és pontos információkat adj pénzügyi helyzetedről. A hitelezők általában írásban is kérik a fizetési probléma bejelentését és annak igazolását. Jelezd, hogy mi okozza a fizetési problémát! A hitelezők az eljárás során figyelembe veszik az együttműködésed vagy annak hiányát. Az együttműködést megalapozhatod azzal, ha azonnal jelezd a problémát, amint az felmerül. A hitelezők is megpróbálják felvenni Veled a kapcsolatot, ezért is fontos, hogy elérhetőségeid mindig aktuálisak legyenek. Ha valamelyik megváltozik, jelezd szolgáltatódnak!

7. Mit lehet tenni a magasabb összegű nyugdíj érdekében?

Már az első munkahelyeden érdemes nyugdíjcélú megtakarításra gondolnod! Minél előbb kezdesz megtakarítani, annál kisebb havi összegeket kell félretenned ugyanazon nagyságú nyugdíj-kiegészítés eléréséhez. Többféle nyugdíjcélú megtakarítás létezik (például: nyugdíjpénztár, nyugdíj-előtakarékossági számla, nyugdíjbiztosítás), különböző kockázatokkal és költségekkel. Mielőtt kiválasztanád a számodra megfelelőt,

- gondold át, mennyire értesz a pénzügyekhez, mivel a különböző termékekhez eltérő pénzügyi felkészültség szükséges;
- nézz utána, hogy mely megtakarítási forma esetében és milyen feltételekkel igényelhetsz adó-visszatérítést!

BANKKÁRTYÁK, HITELKÁRTYÁK

A bankkártya és a hitelkártya a mindennapokban leggyakrabban használt pénzügyi fogalmak és eszközök közé tartoznak, de sokak számára nem egyértelmű, hogy mit is jelentenek pontosan.

1. Betéti vagy hitelkártya – mi a különbség?

- Felhasználási szempontból két jellemző típusa terjedt el, a **betéti kártya** és a **hitelkártya**.
- **A kettő közti fő különbség, hogy betéti kártya esetén a tulajdonos a saját pénzét költi, míg a hitelkártya valójában egy hiteltípus:** használatával igazából a pénzügyi szolgáltatója, pl. a bankja pénzét költi az ügyfél, amit később határidőre vissza kell fizetni.

2. A betéti kártya

- **A betéti bankkártya az ügyfél bankszámlájához kapcsolódó készpénzfizetést helyettesítő eszköz, ami fizetéskor, valamint készpénz felvételekor az azon lévő összeget használja.**
- Előnyei az egyszerűségében rejlenek: a beállított vásárlási/készpénzfelvételi limit csak annyit enged költeni a számláról, amennyit előzetesen beállítottunk, a kártyával történő vásárlás pedig díjmentes, azaz egy-egy bankkártyás vásárlást nem terhel plusz díj.

Hogyan kell betéti bankkártyát igényelni?

- Ha valaki bankkártyát igényelne, előbb egy hozzá kapcsolódó bankszámlát kell nyitnia. A megfelelő bankszámla kiválasztásához segítséget nyújt a Pénzügyi Navigátor honlapon elérhető Bankszámlaválasztó program. A bankkártyáknak jellemzően éves díja van, de létezik havi díjas kártya is. A díjak a bankkártya típusától függően változhatnak, így az elektronikus vagy a dombornyomott kártya díja eltérő lehet. Fontos azonban, hogy az olcsóbb kártyákkal is elérhetőek a legfontosabb funkciók, tehát Magyarországon és külföldön egyaránt lehet velük boltban és interneten fizetni, valamint készpénzt felvenni. A kártyával kapcsolatos díjakról és az elérhető funkciókról a számlavezetőnél lehet tájékozódni.

Betéti bankkártya költségei

- A bankkártyás vásárlás ingyenes, viszont az e-bankon vagy mobilbankon keresztül történő, átutalásos fizetésre számlacsomagoktól függően díjat számíthatnak fel a bankok, ezért érdemes utána nézni, hogy a saját csomagod milyen feltételek mellett használható a legkedvezőbben! Érdeklődd meg, a betéti kártya éves és egyéb díjtételeit!

3. A hitelkártya

- **A hitelkártya egy speciális bankkártya, amellyel birtokosa a kibocsátó pénzügyi intézmény által meghatározott hitelkeret erejéig fizetni tud**, illetve egyes kártyatípusok esetében készpénzt tud felvenni. A kártyához tartozó hitelkeretből vásárlásra felhasznált összeget utólag, meghatározott feltételek szerint vissza kell fizetni. Aki ezt elmulasztja, annak jelentős kamatot kell fizetnie!

Ki és milyen feltételekkel lehet hitelkártyabirtokos?

- Bárki lehet kártyabirtokos, akit rendszeres jövedelme alapján a bank hitelképesnek minősít. A kártyaigénylés feltételei azonban bankonként eltérhetnek. A kártyaigénylés nem kerül pénzbe, viszont a birtoklásnak és a használatnak vannak költségei. Ezek lehetnek állandó díjtételek, mint például a kártya éves díja, és egyéb eseti díjak, mint az egyenleg lekérdezés, a limitmódosítás, vagy a kártyacsere díja. A hitelkártyához igényelhető többletszolgáltatásokat szintén díj terhelheti.
- Mivel a hitelkártya egy hitelforma, a hozzá tartozó hitelkeretből elköltött összegeket vissza kell fizetni a szolgáltatónak. Ha ezt a megadott határidőig nem teljesíti a kártyabirtokos, az szintén többlet terhet jelent, hiszen a szolgáltató kamatot, késedelmi díjat számíthat fel.

Mire kell figyelni hitelkártya használata esetén?

- A hitelkártyát kibocsátó bank lehetőséget ad a kártyabirtokosnak, hogy adott időszakon belül a hitelkeret terhére vásároljon vagy készpénzt vegyen fel. Ezt az időszakot nevezik vásárlási vagy elszámolási időszakként, amely a számlazárás napjával ér véget. Az ebben az időszakban a hitelkeretből vásárlásra felhasznált összeget a következő, úgynevezett

türelmi időszakban kell visszafizetni a bank által meghatározott határidőig. Ha ez teljesül, az összeg díj- és kamatmentes.

- A kamatmentesség kizárólag a kártyás vásárlásokra vonatkozik, készpénzfelvételre nem, a hitelkártyával történő készpénzfelvétel díja rendkívül magas! Ha a kártyabirtokos nem fizeti vissza a teljes összeget a türelmi időszak alatt, csak a bank által meghatározott minimum összeget, akkor a szolgáltató kamatot számít fel a felhasznált összegre.
- Ha a minimum összeget sem fizeti be a hitelkártya tulajdonosa, akkor a kamaton felül késedelmi kamatot, díjat is fizetnie kell. Fontos, hogy a minimum összeget csak a türelmi időszakban lehet befizetni, az azt megelőző befizetések ebbe nem számítanak be. Az elszámolási és türelmi időszak hossza (együttesen: kamatmentes periódus), valamint a minimum fizetendő összeg bankonként eltérő lehet. Az elszámolási időszak általában 30, míg a türelmi időszak jellemzően 15 nap.
- Bár a hitelkártya vásárlásra és készpénzfelvételre egyaránt használható, utóbbira nem célszerű használni, mert a bank a pénzfelvétel napjától magas kamatot számít fel, a tranzakció költsége pedig jellemzően többszöröse a normál bankkártyás készpénzfelvételnek.

A hitelkártya az egyik legmagasabb THM-mel (teljes hiteldíj mutatóval) rendelkező hiteltermék, vagyis az egyik legdrágább hiteltípus.

4. Bankkártya vagy hitelkártya - 6 pontban a legfontosabb tudnivalók

1. A hitelkártya esetében a bank pénzét használod, a betéti kártya esetében a saját pénzedet.
2. A bankkártyát és a hitelkártyát is használhatjuk készpénzfelvételre, vásárlásra.
3. A betéti kártyánál havi 150 ezer forint összegig ingyenes a készpénzfelvétel, ami azonban legfeljebb két tranzakcióból állhat, ezt követően a bank tranzakciós díjat számol fel.
4. Ezzel szemben a hitelkártyáról történő pénzfelvételnél minden esetben kamatköltséggel kell számolni, így sokkal többbe kerül, mintha betéti kártyáról vennénk fel ugyanazt a mennyiségű készpénzt.
5. A bankok a hitelkártyával elköltött összeg után nem azonnal kezdenek el kamatot számolni - ha az összeget a türelmi időn belül visszafizetjük, úgy kamatmentesen használhatjuk a bank pénzét. A készpénzfelvétel azonban azonnal kamatozni kezd.
6. Hitelkártya esetében nagyon fontos, hogy a megadott határidőig visszafizessük az elköltött pénzt, ellenkező esetben a visszafizetendő összeget kamat terheli.

5. Teendők, ha elveszett vagy ellopták a bankkártyát

- A hitelkártyára is azok a szabályok érvényesek, mint amelyek a bankkártyákra vonatkoznak. **Amint észreveszed, hogy betéti-, vagy hitelkártyádat elvesztetted vagy ellopták, azonnal értesítsd a bankot, mert a bejelentés előtt bekövetkezett kár legfeljebb 15 000 forintig Téged fog terhelni.** Kivétel ez alól, ha az szándékos, vagy súlyosan gondatlan magatartásod miatt került ki a kártya a birtokodból. Ilyen esetben a kártyáról illetéktelenül elköltött összeg visszafizetése is téged terhel.
- **A bejelentés utáni kárt a bank viseli.** A bejelentésre a telefonos ügyfélszolgálatokon külön menüpont áll rendelkezésre.

HÁZTARTÁSI KÖLTSÉGVETÉS

1. A tervezés a barátunk

Különösen fontos, hogy ne csak átlássuk a pénzügyeinket, hanem megtervezzük azt. A bevételeidről és kiadásaidról készíts költségvetést (például havi és éves időtávra), hogy könnyebben áttekinthesd pénzmozgásaidat! A költségvetés a váratlan pénzügyi nehézségek esetén is jól jöhet, hiszen ennek segítségével nyomon követheted és csoportosíthatod kiadásaidat. A felesleges kiadások csökkentésével bevételeid egy részét rendszeresen meg tudod takarítani. Mielőtt elkezdenéd a tervezést:

- válaszd ki, hogy milyen formában szeretnéd vezetni háztartási költségvetésedet (használhatsz például papírt és tollat, számítógépes programot, vagy mobilalkalmazást);
- gondold át rövid és hosszú távú pénzügyi céljaidat;
- vedd figyelembe, hogy milyen bevételekre számíthatsz;
- nézd át, mire mennyit költöttél az elmúlt hónapokban, és ezekből mely kiadások az igazán fontosak!

2. Tervezd meg a kiadásaid!

- **Az elsődleges cél, hogy kiszámíthatóak legyenek a pénzügyek.** Érdemes végiggondolni, milyen kiadásokra és bevételekre lehet számítani a jövőben, így felkészültebben lehet szembenézni a nem várt kiadásokkal, és a tervek is könnyebben megvalósíthatóak. Javasolt átgondolni a rövid, közép- és hosszú távú terveket, és konkrétan, előre meghatározni, hogy mikor, mire lehet majd költeni.
- **Minden nagyobb kiadással kapcsolatban át kell gondolni, hogy azokat milyen bevételből lehet majd fedezni.** Ha a kalkuláció azt mutatja, a következő időszakban több lesz a tervezett kiadás, mint a várható bevétel, akkor újra át kell gondolni, mi fér bele a költségvetésbe. Ellenkező esetben a túlköltekezésnek akár súlyos anyagi nehézségek lehetnek a következményei! Az iskolakezdésre készülve például megbecsülhetőek a várható kiadások, vagy előre betervezhető egy drágább elektronikai cikk, például egy mosógép vásárlása, de akár a karácsonyi ajándékok beszerzése is. **Ha a költségvetési terv előre kalkulál ezekkel a tételekkel, akkor hónapokkal korábban el lehet kezdeni készülni ezekre a kiadásokra, folyamatosan félre lehet tenni rájuk, így sem a tanévkezdés, sem a mosógépvásárlás, sem a karácsonyi ajándékok nem okoznak váratlan kiadást.** Ennek eredményeként a családi kasszákat sem terhelik meg, vagyis elkerülhetőek a fizetési nehézségek!

3. Miért szükséges átgondolni a költségeket?

- A pénzügyek tudatos megtervezésével nemcsak a kiszámíthatóság növelhető, de utólag ellenőrizhető, át kell-e dolgozni a tervet. Tudatos tervezéssel akár egy hitelfelvétel is elkerülhető.
- Ne feledd! Az eredmények kiértékelése nagyon fontos lépése a háztartási költségvetés készítésének, hiszen ennek segítségével tudhatod meg, hogy milyen szokásain célszerű változtatnod, milyen kiadásokat kell átgondolnod! A költségtervezés ahhoz is hasznos, hogy lehetőség nyíljon tartalék, megtakarítás képzésére.

4. Hogyan készül a háztartási költségvetés tervezés?

Elsőként a kiadásokat és a bevételeket kell megvizsgálni.

- **Bevételek:**
 - munkabér, jövedelem,
 - béren kívüli munkáltatói támogatás (pl. cafeteria),
 - állami juttatások (pl. családi pótlék),
 - egyéb nem rendszeres jövedelmek.
- **Kiadások:**
 - állandó, fix költségek (pl. rezszi, hitel törlesztőrészlet),
 - megélhetési költségek (pl. élelmiszer, közlekedés, öltözködés),
 - váratlan kiadások (pl. mosógépjavítás).
- **Először az elmúlt hónapok pénzmozgásait érdemes átnézni.** Ehhez legegyszerűbb elővenni a bankod által küldött részletes számlakivonatot, vagy online lekérdezni a számlatörténetet, illetve előkeresni a befizetett csekket, vásárlási blokkokat. Amennyiben nem számlára érkezik a jövedelem, a legcélravezetőbb a következő fizetéstől fizetésig terjedő időszakban felírni minden bevételt és kiadást. Ezután kezdődhet a tervezés!
- **A költségvetés elkészítésére többféle megoldás létezik.** Az interneten számos költségvetés számító program érhető el, így például a [Pénzügyi Navigátor Háztartási költségvetés számító alkalmazása](#), amely hasznos tippekkel is szolgál a spóroláshoz.

MEGTAKARÍTÁSOK

1. Rendszeres megtakarítás

- **Legjobb, ha a havi kiadásaid közé beépülnek a havi megtakarításaid is, így egy idő után észre sem fogod venni, hogy félreteszel.**
- Ha több bevétel áll a házhoz, legyen szó például bónusz fizetésről, azt érdemes egy az egyben félretenni, így közelebb kerülhetsz céljaid megvalósításához.

2. Mire gyűjtünk? – megtakarítás választás célok szerint

- **A megtakarítások célja a jövőbeni anyagi mozgástér kibővítése.** Vannak olyan, tipikusnak tekinthető megtakarítási célok, amelyek a háztartások megtakarítási döntéseiben a legtöbbször szerepelnek.
- Ezen célok eléréséhez – a pénzügyi lehetőségektől függően – eltérő megtakarítási típusok választhatóak.
- **Az emberi életpálya jellemzően 3 fő szakaszra osztható:** az élet elején (a születéstől a tanulmányok befejezésig) és végén (nyugdíjas kor) gazdaságilag nem aktív, a köztes időszak pedig gazdaságilag aktív időszak. Az aktív időszakban jellemző, hogy a fogyasztók jövedelemmel rendelkeznek, jó esetben megtakarítással is.

3. Mi a különbség a megtakarítás, a bankbetét és a befektetés és a befektetési alap között?

- **Megtakarítás**

- Jövedelmed el nem költött részét megtakarításnak nevezzük. Ezt az összeget félre teheted egy általad meghatározott célra, vagy ha ilyened nincs, akkor a jövőben felmerülő (váratlan) kiadásokra.

- **Bankbetét**

- A betét a banknál elhelyezett pénzösszeg, amelynek ellenében – előre meghatározott módon – kamatot kapsz. A betéteknek több fajtája is van a betét elhelyezés összege, módja, devizaneme, futamideje szerint. A hónap végén el nem költött pénz a számládon látra szóló bankbetét lesz, amelyhez bármikor hozzáférhetsz. Minden típusú betét visszafizetését a bank garantálja és az összeg után kamatot fizet.

- **Befektetés**

- A befektetések három meghatározó jellemzője a hozam, a kockázat és a likviditás. A hozam a befektetéssel elérhető nyereséget jelenti, míg a kockázat mértékét számos tényező befolyásolja. Likviditás alatt azt kell érteni, hogy milyen gyorsan váltható pénzre: minél magasabb egy befektetés likviditása, annál gyorsabban pénzzé tehető.
- Fontos azonban, hogy egy befektetési forma a fenti szempontok közül egyszerre csak kettőnek tud megfelelni. A magas hozam, a likviditás és az alacsony kockázat nem jár együtt, ezzel minden esetben számolni kell! Például azoknak a befektetéseknek, amelyek kevésbé kockázatosak és magas a likviditásuk, általában alacsony a hozamuk.
- Akik befektetéssel szeretnék gyarapítani megtakarításaikat, számos típus közül választhatnak. Vannak köztük olyanok, amelyekhez a befektető részéről kevesebb pénzügyi tapasztalatra van szükség, kiszámíthatóbbak, kevésbé kockázatosak és a külső tényezők is kevésbé hatnak rájuk. Más típusok mélyebb pénzügyi ismereteket igényelnek, a befektetőnek különböző folyamatokat kell átlátnia, emellett erősebben hatnak rájuk a külső tényezők, és alapvetően kockázatosabbak. A megfelelő befektetési forma kiválasztásánál ezért az egyéni pénzügyi tudásnak és tapasztalatnak kiemelt jelentősége van! Azt is fontos szem előtt tartani, hogy egy konstrukció várható hozamára nem jelent garanciát az, hogy korábban esetleg jövedelmező volt.

- **Befektetési alap**

- Olyan megtakarítási forma, amelyhez a befektetési jegyek megvásárlásával csatlakozhatsz. A befektetési jegy megvásárlásával résztulajdonosa leszel a befektetési alapnak és a jegyek arányában részesedsz az alap által elért hozamból előre meghirdetett céllal, befektetési politikával és működési feltételekkel rendelkezik. Egy felügyeleti engedéllyel rendelkező alapkezelő cég hozza létre, működtetésének költségei a befektetőket terhelik.
- A befektetési alapok előnye, hogy szakértők figyelik a piacokat, átlátható és biztonságos módon kezelik a befektetésedet. Költséghatékonyabb is számodra, mintha egyénileg szeretnéd elérni a piacokat, hiszen a felmerülő költségek akár több ezer befektető pénzösszegére vetítve jelentkeznek.

Befektetésekről,

megtakarításokról

bővebben:

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/befektetes-megtakaritas>